

EL TIO NELO,

periódic joco-satíric y burlesc.

¡TERRERO Y OLELO TERRIATOLOGUELOOOO!

Lo manco se pensarán vostés qu'els vaig á parlar de les festes de San Ròc en Burchasòt.

—Hòme, no sabem que tinga que vore una còsa en l'atra.

—Es que podien vostés ser tan fòrts en llòchica, com aquell personache del cuento, y vindre á parar en.....

—Pero ¿de quin cuento parla vosté, tio NELO?

—¡Oy! ¿No'l saben? Pues vellet es ya; no obstant els s'el contaré.

—Una vegá diu c'anaba ú molt satisfet á son camí, y venintli de cara un amic se'u saludá dientli: — «adios, amigo mio.»

El altre, que debia tindre la pólvora pròu torrà, y en lo cap mes fusta c'un pinar, se para, pensa lo que pensa, y trau en net lo sigüent.....

—No pase mes avant, Tio NELO, que ya sabem lo que va á dir.

—Alto ahí, caballers, diu ú dels oyents; deixeu que s'explique l'hòme, perque yo no sé á qué se referix.

—Pues hòme, si això ya cria grills de tan vell qu'es.

—Res, hu contaré p'els que no hu sapien.

Com anaba dient, el saludat d'aquella manera digué entr'ell mateix:

«*Mio?* Això de *mio*, hu diuen els gats (el que aixina discurria debia pensar dels gats castellans, perque els de Valencia diuen *mau-mau*, etc.): els gats, seguí nostr'hòme, menchen rates, les rates menchen formache, el formache es fa de la llet, la llet ix de les cabres, les cabres tenen cuernos..... Catarròcha descubèrta.... això tan puntiagut m'ha volgut dir.

Y dient y fent, arma d'ahí a ahí una camorra de dos mil diantres contra l'atre pòbre inosent.

—Bueno; ¿y tot això a qué ve?

—Volia dir, que comensant yo hui per anunsiarlos el *cant* dels terreros, sent estos com se sap, oriundos de Burchasòt, y el patró d'aquell pòble el gloriós San Ròc, salvo el gos, y habent segut San Ròc el dia 15 pasat, podia algú de vostés pensar, a lo *filósofo* de marres, que de lo c'anaba a parlarlos hui era de les festes de San Ròc.

—Home, el dimòni es vosté; ¡mira tú ara quina ixida de traca!

—No res, caballers, no hià perqu'incomodarse; quede lo dit com no dit, y anem avant

Pues señor, m'ha ocurrit obrir hui la meua sesió semanal en eixe preludi de terreta d'escurar, perque vaig a tratar de una cuestió d'arena.

Pero avans de tot, y encara que no vingà a pèl, me permetran vostés una curteta digresió.

¿Qué vòl dir eixa gerga bárbara c'usen els *infantillos* embaixaors de Burchasòt, pera vendre la terreta? Variès vòltes m'he catfat el cap en traduir aquella lletania, y sempre m'he quedat en la boca ubèrta. Per últim, un dia vaig dir entre mi:

—Això es, com si digueren, el èco de la barbàrie musulmana d'un chènì ocult fa ixir tots els matins, de les covaches aquelles, y que resòna com un ètern recòrd en dos carrers de Valencia.

Si no'ls agrà esta charrà meua, serà lo que vostés vullguen; pròu de rahons al aire y entrem en la cuestió.

Esta es d'arena, com acaba de dir; y at'arena a terra, allà s'en va.

Y de quina arena se figurarán vostés que'ls parle? Pues es de la que fa falta en l'obra pera la novèa curva del cami del ferrocami del mòlup

¿Còm creuran vostès, d'habent tanta arena de sòbra en la placha, no s'en tròben quatre cabasaes pera el efecte espresat? Hiá còses que no pasen mes qu'en Valensia.

Y el cas es que sinse la curva proyectà no's pòden fer pasar les locomotores e'han d'arrastrar la pedra al contramòll.

Y el cas es qu'entre chinchas y marraixes se fa retrasar la gran òbra del pòrt, qu'es la cuestió en que debien pensar nit y dia els valensians, més qu'en el pá que menchen.

Y el cas es que pera fer eixa insignificant òbra acesòria, s'haurá obtingut una *concesió* en tola forma, per mich d'un gran espedienteo, á l'españòla, ahon en pèls y señals constaràn hasta les cabasaes d'arena que s'han d'emplear y d'ahon s'han de traure, etc., etc.

¿C'haurá algun *drac* ficat de per mich?

Es còsa que tindrè molt gust d'averiguar, pera traureli el nas á relluir, encara que fora mes llech el tal *drac*, qu'el tan famós del Colèchi.

Pero ara m'ocorrix proposar una cuestioneta insidental.

¿A qui perteneix l'arena de la placha del Grau, es dir, com-prenent asòtes en esta pregunteta la semi-circunferènsia del pòrt? ¿A la *Marina*? Pues vecham còm eixa encopetá señora prohibix que les dragues vachen escarbantilla tots els dies y emportantsela á quatre llegues de camí.

Pero, formalment, yo crec qu'en este asunto no es la que furga la *Marina*, encara e'á primera vista aixina aparega.

¿Qui será el furgaor, pues?....

En bona veritat.... ¿si será! ¿si no será!

Hiá cuestiones e'á la fòrsa se tenen que tratar en *serio*; esta es una d'elles.

Pero promet que si la còsa no s'apaña la tivc que tratar átre dia en pandero y castañetes, y alguna guitarraceta á la mescla.

Per huí acabaré propositant un pensament machestuós y que m'ha vingut al cap, per allò dels terreros.

L'òbra referida se podia arreglar en terreta d'escurar, encara e'asò alse una polseguera entre totes les *criailles* de Valensia, y em córriguen á graneraes.

D'esta manera també, Burchasòt conquistaria, sobre la gran celebritat de la seua terreta, la d'haber contribuít á les òbres del pòrt.

Els terreros podrien dir sinse chafarse la llengua, qu'eren en este consèpte mes persones desents e'alguns que per tal pasen sinse arribar á ser encara terreros.

Y á Deu no siga retret,
 perquè yo parle en bòn fi;
 ningú traga, pues, d'asi
 pera el seu cap un barret.
 Yo parle molt clar-y-net;
 pero parlant net y clar,
 enchamay puc olvidar
 el gran presèpte, ya vell,
 de no dirli chato á aquell
 que no té nas c'asomar.

AL COMPARE PEPE-EN-RALLA,

LES DAMES DE LA MARCHAL Y DEL PALMAR.

Anem á la batalla
 á conquistar la glòria;
 correm á la victòria:
 ó amor, ó la mortalla.

Uberts tenim els braços
 pa resibirte en élls,
 guardem pa'ls teus cabells
 corones, flòrs y llasós.
 De haes *Lleó malla*,
 se sap la seua història;
 correm á la victòria:
 ó amor ó la mortalla.

Rahons pòques y bònnes,
 qu'es fa pudent el òu,
 si els hòmens no son pròu,
 també anirém les dònnes.
 Auixem á eixa *canalla*,
 del univèrs escòria;
 correm á la victòria:
 ó amor ó la mortalla.

Marchal y Palmal; ¡guèrra!
 á conquistar lo nòstre;
 el que cobart se mòstre,
 no es fill, no, d'esta terra.
 Hui en dia el que no *balla*
 rodar deu una noria;
 anem á la victòria:
 ó amor ó la mortalla.

Agüelos, chòvens, chies,
 tiremlos d'allí á tots,
 vosatros á calbòts,
 nosatros á pesics.
 No'n deixes, *Pepe-en-ralla*,
 tan sòls ú per memòria;
 correm á la victòria:
 ó amor ó la mortalla.

Ya s'ha tirat la tremenda,
 la chent está ya en campaña,
 y á alguns els dura la saña
 de la pasada contienda;
 pero ningú sòlta prenda
 hasta vore la troná
 si pòrta pedra ó fust,
 pues estant muda la fama...
 (Me referíxe al programa
 dels hòus, del mes que vindrà.)

DE VALENSIA AL GRAU, PER EL FERRO-CARRIL.

armonía imitativa bilingüe.

(EN LA ESTASIÓ).

—Adios, Paco.—Rosa, adios.

Afectos á la mamá.

—¡Hola, TIO NELO! ¿ahón se va?

—Per un billet.—Prengan dos.

—*Mi pecho de amor se inflama al mirarla á usted.*—¿A mi?....

—Els billets están así.

—Anem, pues, qu'el bou ya brama.

(AL PUCCHAR AL TREN).

—*En usted, señora, veo toda mi esperanza yo.*

—¿Ous eixa conversasió?

—Si, ya va rato el jaleo.

—*En pos de su huella ire durante mi vida.*—¿Si?....

¡Qué tonto!—Yo puche así.

—Pues yo al costat de vosté.

(AL MÒURE.)

—¡Ay! ¡ay!

¡Jesus!

—¡Sen Blay!

—¡Qué gust!

—Señorita.

por merced,

¡una cita!

—Calle usted.

—Ya es menecha,

ya s'en va.

—Com la flecha,

correrá.

EL TIO NELO

(AL IXIR DE VALENSIA.)

—¿Lo ve usted?

Vamos ya.

(Tra-ca-tric, tra-ca-trac.)

—¿Veus el tren

lo que fa?

(Tra-ca-tric, tra-ca-trac.)

—Isabel,

¡por piedad!

(Tra-ca-tric, tra-ca-trac.)

—Ya'm fa goch;

ya'm agrá.

(Tra-ca-tric, tra-ca-trac.)

—¡Que correr!

¡qué votar!

(Tra-ca-tric, tra-ca-trac.)

—¡Chè, com fuch!

¡chè, com va!

(Tra-ca-tric, tra-ca-trac.)

(PASO REDOBLADO?)

—*¡Perdí mi esperanza, perdí mi consuelo!*—*¡Cuál ruje la fiera con rabia y furor!*—*¡Cóm corre, com chilla! Si ho vera m'agüelo diria qu'es cosa del diable machor.*—*El hálito denso que el monstro despide,
del viento en las alas se viene á perder;
asi la ternura que en mi alma reside
se pierde en los ojos de ingrata mujer.*—*Dels bous la gran plasa deixárem arrere;
caminen els abres y venen y van.*—*¡Qué còses inventen els homens, so Pere!*—*Prodichis, Tio NELO, hui en dia se fan.*—*La antorcha del genio que al mundo bajara
descubre á los pueblos más lato poder.*—*Si aixina seguixen les còses, encara
que vòlen els burros, al cap podrem fer.*—*Risueña y hermosa se ve la pradera
que ostenta lozana su verde tapiz.*

—¡Y vore qu'el hòme, c'avansa y espera,
per mes c'adelante, may pot ser felis!

—*Del manto celeste la azul hermosura,*

de gozo estasiado podre contemplar.

—¡Cuánt tonto es el pòbre que rabia y s'apura
del mon el fandango fuchint de ballar!

—*Las rústicas chozas que atónita el alma*

volando sorprende, perturban mi fé,

—Alli vech un serdo que dorm en gran calma;

gallines, pollastres y patos també.

—*El rio edetano que cruza la via*

se postra ante el génio que empuja al vapor.

—¡Quin'horta mes fertil! ¡me dona alegría,

de pámpols y fulles mirar la verdor!

—*Del mar que en la playa sus olas humitta*

ya vienen las brisas mi frente á besar.

—Ya anem manco apresada; la máquina chilla;

señal de que pronto podrem abaixar.

(ALTO.)

—¿No lo vès?

Para ya.

(Tra-ca-tric, tra-ca-trac.)

—Aso es sert.

—Aso es clar.

(Tra-ca-tric, tra-ca-trac.)

—Ya llegó.

—*Va á parano*

(Tra-ca-tric, tra-ca-trac.)

—Parat xòoooo!

—Ya ha arribat

(Trac-tric, tric-trac.)

(ROMPAN FILAS.)

—*Hoy bajamos del tren; tal vez mañana*

bajemos de la muerte á la mansion.

—¿Sap, so Pere, el meu cos lo qu'em demana?

que li doné un bon péntol de camon.

—*¡Qué espectáculo, oh Dios! El alma mia*

se eleva contemplando el ancho mar.

—Deixem, deixem la musa pa atre dia;

anem, TIO NELO, anem á berenar.

PALOS.

PREDICAR.... Els tartaneros es la chent mes satisfeta que hiá baix la capa del sèl. Ells se riuen del públic, dels bandos y de tot lo que vólen. Saben que per dins la siutat no pòden fer anar als animals mes c'al pas, y bastaba estar previngut aixina, pera c'á lo millor, cuant se'ls antoixa, vachen á escape, atropellant á tot lo mon, arrimant asotaes á dreta y esquerra, com si élls foren els amos y ningú mes. Pues vacha vosté al Grau ficat en cuansevol de les seues tartanetes, vorá en quina sorna el pòrtén, y be pòt donarlos presa, que lo mateix tindrà. Pero hiá un'atra coseta pichor qu'eixa encara, y que l'autoritat debia pendre en conte. Els dies de festa, al ser boqueta nit, els qu'están en el Grau no volen fer asientos, y s'escusen en que ya tenen viache, tot en la sana intensió de que toque l'Ave Maria, pera fer pagar la farda á tot lo mon. Asò, com es natural, ocasiona mil disputes, y fa qu'el públic marmole, perque veu que l'autoritat no pòsa ningun remey. ¿Se farà cas de les nostres observacions? *Allá veredes.*

DEL TURIA ES PARLA. ¿No hiá atre punt mes á propòsit qu'el caixer del riu ahon tirar el molt ripio que s'acumula dins la siutat y fora d'ella?

¿No seria millor y faria sense ducte mes paper qu'es tirara en la *Peñeta*, ahon tal vòlta se evitarien algunes desgrasies d'eixes que tots els anys sòlen costar llágrimes tan amargues?

Confíem qu'el señor Alcalde no es farà el sort á les nostres indicacions, ya c'al fi venen á recaure en be de l'humanitat.

 ADVERTENSIA.

En el número pasat se doná la última entrega de la *Diana* de Gil Polo. A esta òbra seguixen uns curiosos apunts titulats *Notas al Canto de Turia*, ahon hiá interessants notisies biogràfiques y bibliogràfiques dels personaches que Gil Polo nomena en aquell cant imprés en la páchina 93 de la nova edisió. No obstant, com á pesar del gran mèrit de les *Nòtes*, no tots les podrán apresiar tal vòlta com se deu. EL TIO NELO pensa fer una combinasió pera donar alternant una entrega d'elles y un altra d'òbra diferent, que comense el segon tomo de la nòstra publicacioneta. Asò, si Deu vòl, hu realisarà dins de pòc temps.

Por todo lo que precede: *El Editor responsable*, — JUAN GUIX.

VALENCIA. — 1862. —
 IMPRENTA DE JOSE MARIA AYOLDI.